

גרינג

Biblioteka Jagellońska
Kraków
Św. Anny 19

אנאנסען-פרייז פאר 8 מילימעטער-שורה:
פון 40 גראשען
אין סעקס 80 גראשען.
די ערשטע און לעצטע זייט האלט 8 אנאנסען שטאלען.

טשענסטאכאווער

צרשיינט יעדען פרייטאג.
רעדאקציע און אדמיניסטראציע:
ערשטע אלע 6. - טעלעפאן 201.

צאנאמענס-פרייז: א נומער 20 גראשען.
פרייז פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע:
CZESTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 201.
פון אינהאלט פון די אנאנסען און די רעדאקציע נישט פראנטאקאטלירן.

Piątek, dnia 1 maja 1931.

ליכט-צינדען 6.49

פרייטאג, פ' אמור י"ד אייר תרצ"א.

צו דער פערלונג פון מייע פריינד
העניעק וועקסלער מיט פרי. סאלא פישמאן ששענסטאכאווער
הינט איר זיי פיעל גליק
מענדיל פראשקעוויטש (ליעו, בעלגיע).

ווארשאווער טרופע אנטער דער אנטהאלט פון די בעקאנטע ארטיסטן ישראל ביאלקאוויטש און בעליבעטן קאמיקער ישעיהו צויליק
בערטע וואסלאווסקא
טעאטער קאמעראלני.
היינט, פרייטאג דעם 1 מאי פונקטליך 9 א וויגער אונדער
דער גרעסטער אפערעטען-שלאגער אין 3 סעקס מיט געזאנג און טענץ
פון זייטען סיביר
שבת 2 מאי 9 אונדער - פרעמיערען
די גרויסע שלעגער-אפערטע אין 3 סעקס מיט געזאנג און טענץ
מיטן אנטיל פון דעם ליפלינג
געטליכערמאן.
עס נעמען אנטיל פרויען: ה. צויליק, ע. סאפיר, ה. רובין, ה. ביאלקאוויטש, מענער: ה. ביאלקאוויטש, ה. ברוינטשין, ה. צויליק, ה. געטליכערמאן.
בילעטן-אין-רוקעלי פון ה' קאסאן, ה' פרייטאג פון 6, שבת א גאנצען טאג אין טעאטער.

NIE BĘDZIE ŁYSYM!!!

Kto będzie używał do mycia głowy
zioła „CAPTUS”.

Zioła „CAPTUS” wzmacniają cebulki włosowe, usuwają łupież
i zapobiegają wypadaniu włosów.

Żądać w aptekach i składach aptecznych.

ענדליך וועט זיך די טעג בעווייזען אין פערקויף

דאס איינציגע איבעראל-אנערקענטע ערפרישענדע, אהן-אלקאהאליגע
וואסער
„HENALKO”
וועלכעס ענשהאלט 70 פראצען צוקער.
אונזער געטראנק נויטיגט זיך נישט אין קיין בלאך-רעקלאמע.
טרינקט און איבערצייגט אירן
בעמערקונג: יעדע פלאש איז פערזעהען מיט א פלאמע פון אונזער פירמע.
רעפר.: פאבריק פון סאדע-וואסער „רוזשאנקא”
טשענסטאכאווער, וויעלונסקי רינעק 44.

צענטראלער האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען

שבת, דעם 2-טען מאי פונקטליך 11 א וויגער סאדע-וואסער
קומט פאר
אין ניינעם לאקאל פון האנדווערקער-פערבאנד אלע 12
8 גרויסער מיטינג 8
געווייזעט די וואהלונג פון דער יודישער קהלה.
אלע האנדווערקער און סימפאטיקער ווערען געבעטען צו זיין אנוועזענד. דער וואהל-קאמיטעט.

מאנטאג ד. 4 מאי 6-30 אונדער. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל אלע 12
די יעהרליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג
פון מיטגלידער פון יוד. צען פון לעדער-אינדוסטרי
אויב די פערזאמלונג וועט נישט צושטאנד קומען אין ערשטען טערמין
קומט זי פאר אין צווייטען טערמין האלב 8 ביי יעדער צאהל אנוועזענדע.

דער אונפארטייאישער רעליגיעזער

וואהל-קאמיטעט אלע 7
מאכט בעקאנט, אז צו די בעפארשטעהענדע קהלה-וואהלען
האט אונזער ליסטע בעקומען דעם נומער 3.
אונזערע קאנדידאטען זענען:
1) נתן ראזענצווייג, 2) יצחק העפטלער, 3) מענדיל געלבערג, 4) מרדכי
סודאוויטש, 5) משה קליימאן, 6) יוחנן אפענהיים, 7) זיסמאן קרויער, 8) חיים
שיין, 9) מאטיל עפעלבוים, 10) מאיר בירנבוים.
דער וואל-קאמיטעט.

אויפפארדערונג.

איר פאדער אויף דעם ה' מענדיל פייטעל גארנארוסקא 40 מיר צו בעהאלדען די 700 זלאטעס
וועלכע קומען מיר שוין איבער 2 יאהר. איר גיב איהם צייט 8 טאג דאס גוטלייג צו ערלעדיגען.
אין גענעפאל וועל איר זיין געצווינגען די קלאוועל דעם קאמאריק איבערצוגעבען.
וואלף קרייצבערג.

Dr. med. MARJA KOHN
powróciła
chor. kobiece i akuszerja
Przyjmuje do 10 r. i od 3-6 p. p.
Kościuszki 13 m. 8. Tel. 8-62
Leczenie żylaków.

SZKOŁA TAŃCÓW

baletm. K. KOSTECKIEGO
w lokalu własnym ul. Waszyngtona
d. Jasna 49.
מאכט בעקאנט אז שבת דעם 2 מאי פון 8 א וויגער
אונדער פראקטישע לעקציע און יעדען אנדערן שבת
ספעציעל פאר דער יודישער געזעלשאפט.
ביי א גוט וועטער, וועט זיין אפען דער גארטען און ווערענדע.

„KOWALSKINA”
USUWA NAJSMILNIEJSZE
BOLE GŁOWY
FABRYKA CHemiczno-Farmaceutyczna
„AP. KOWALSKI” WARSZAWA, U.

כספי וזהב

יענה את הכל!

געלד איז אלעם!

אין די היינטיגע שווערע צייטען קען-
סטו בעקומען געלד, ווען דו קויפט
א לאס אין דער האלעקטור פון

J. Weksler

I-sza ALEJA № 6
דאס גרעסטע געווינס אין
איינ מיליאן זל.

אויסערדעם נאך געווינסען:

300.000	400.000
100.000	200.000
50.000	75.000
10.000	25.000

און נאך הונדערטער קלענערע געווינסען.
יעדער צווייטער לאס געווינט!
עס איז שוין צו בעקומען צעטלען פון דער ערשטער
קלאס פון דער 23-טער מלוכה-לאטעריע.

NORA W3L

אלס ענטפער אויף דער מעלדונג
פון דער פירמע „Wolter” פון 16 ד.ה.
געווענדעט געגען אונז, ערקלערען מיר
אונזערע געהערטע ראדיא אפגעטען
דאס די ראדיא אפארטען „Nora”
האבען מיר קיינמאל אין דער איבער-
דערמאנטער פרומע נישט ערווארען,
ווייל מיר בעזעצן ביליגערע איינקויפט-
קונסטען, א דאנק וועלכע מיר קענען
דעם אפארטע „Nora” W 3 L ליווערן
וויסער מיט א ווידעגען סווארישען
פערדינסט.

איניס פרייז פון 586 זל.

פאר דער מעלדונג פון 16 ד.ה. פון דער פירמע „Wolter”, זעהן מיר צו געוויינער סעראנט-
מיר ענטפעהלען זיך דער געהערטע קונדעס און זייענען מיט אנטונג
לינקייט.
ראדיא-סאלאן „RADJOPOL”
Czestochowa, II Aleja 31, tel. 9-10.
פ. ס. מיר בעהטען צום בעזאמלן אונזערע מיט-איינגעווענדעט סאלאגען פון 15 ד.ה. וואו מיר דע-
מאנסטרייען און טום פערליסטונג-קויף אונזערע פערזענליכע צעלעריע סענטישע צעהל.

מצבות מיט 50%

פראנק, ווארשאווער 45

צוליעב דער קריטישער צייט, דארף מען פיהרען עקאנאמיע און דארפער
דארפט איהר נישט בעשטעלען ביז איהר וועט נישט פריהער בעזוכען
אינזער פירמע און זיך איבערצייגען, אז מיר מאכען ווירקליך
מצבות מיט 50 פראצענט ביליגער ווי אנדערע.
ס'ווערען אויסגעארבייט אלע סארטען מצבות: גראניט, מארמאר, זאנדשטיין
די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט רעיצל און אויף די בעסטע בעדינגונגען.
בעמערקונג: לאזט איר נישט אריינברען פון די מצבה-קריצער, וואס רעדען איר אין, אז
זיי וועלען נאר דערווייל ארוממויערען דאס קבר און שפעטער מוזט איהר בעהאלדען פיעל טייערער
פאר דער מצבה.
געזענעק די אדרעס: פראנק, ווארשאווער 45.

NOWOOTWORZONA

Pracownia Okryć Damskich
IGNACY MAJORCZYK
Częstochowa, I Aleja 12
(front I piętro)
przyjmuje na nadchodzący sezon wio-
senny i letni wszelkie zamówienia.
Najnowsze modele, wykonanie solidnie.

די וואהל-קאמפאניע.

דען (פילצער חסידים) מ. לזבארט, ש. זעלינגער, ג. באמאן א. אגד, נומ. 8 וואהל-קאמפאניע פון האנד-ווערק-פערבאנד: ש. גראנעק, א. דויא-לאָווסקי, א. ז. פרידמאן, ה. ברוין א. קיין נומער 9 פיגורירט נישט, פדי ס'זאל נישט זיין קיין טעות מיטן נומער 6.

פערבאנדענע מאנטאג דעם 27 ד.ח. איז ווי בעוויסט געווען דער לעצטער טערמין אריינצוטראגן די קאנדידאטן-ליסטעס אין דער וואהל-קאמפאניע ביי דער קהלה.

10 קאנדידאטן ליסטעס

פון פאָלגנדע וואהל-קאמפאניעס, וועל-כע מיר געבען לויט דער נומערציע וואָס יעדע ליסטע האָט בעקומען:

1. פון רעליגיעז - נאציאנאליען וואהל-קאמפאניע ביים „מזרחי“, אויף וועלכער עס פיגורירען די ערשטע: יוסף שמעון קאָבלניץ, חיים וועקסלער, אנשיל וואַרשאַווסקי, ישראל מענדיל זילבערבערג, שמואל גאָלדשטיין א. א.
2. נומ. 2 - וואהל-קאמפאניע א. נ. „הרדים“ (ראָדאָמסקער חסידים) אויף די ערשטע פלעצער: ב. גוירצמאן, א. שטערנזיס, י. קאהן, 5. פרידריך א. א.
3. נומ. 3 - אָנפאַרטייאישער רעליגיעזער פלאַק בלאַק (אלעקסאנדער חסידים) נתן ראָזענצווייג, י. העפסלער, מ. ב. געלבערג, מ. סודאוויטש א. א.
4. ציוניסטיש - דעמאָקראַטישער בלאַק (ציונים) מיט דר. א. בראם, ז. שטיילער, ג. קאהן, פ. שפירא א. א.
5. פראַרייניגטער קאמפאניע פון רעליגיעזע יודען ביי אגודת-ישראל (אגודה): מ. פאָגעל, י. מ. קרעל, ש. דובאַס, י. קאָפּלאַן א. א.
6. וואהל-קאמפאניע פון דער שטאָדט-שוהל און בית המדרש: ש. אלט-מאן, א. מינעטקוויטש, ה. שטייניץ א. א.
7. פראַרייניגטער רעליגיעזע יו.

די קאנדידאטן ליסטעס איז פערפאסט געווארען דורך די אָנפיהרער, דורך די עומדים בראש, וועלכע האבען געוואלט בעקומען בעקלעך און דאריבער גע-שאפען אזוי פיעל ליסטעס, דער צוויי-טער טייל דאגעגען, די וואהלען, ווערט אויסגעהערט דורך די וועלכער גופא, דורך די ברייטע יודישע וועלכער מא-סען, וועלכע האבען איצט דאס וואָרט, און וועלכע קענען נאָך אַלץ אַבראַטע-ווען.

און צו זיי וועט אונז נאָך אַיסקומען צו רעדען.

פון דער וואָל.

מאסען-פערקויף פון גיטער און פאבריקע.

זינט אַ קורצער צייט, ווי בעזיצער פון גיטער און גרויסע מאַיאַנטקעס בע-מיהען זיך פאַר יעדען פרייז אויסצו-פערקויפן זייערע פערמעגענס, צוליב דעם מאַנגעל פון אַבזאָק פאַר לאַנד-ווירטשאַפֿטליכע פראָדוקטען, און די שוועריקייטען צו פּאַהאַלען שטייערן, זיי זענען דאָריבער גרייט צו פערקוי-פען די מאַיאַנטקעס מיטן טויטען און לעבעדיגען אינווענטאַר צו גינסטיגע פרייזען און צוגענגליכע בעדינגונגען, דאָס איז אַ אַנפאַלישע ערשיינונג צו די פאַרשלאָגען וועגען פערקויפן פאַב-ריקס-געביידעס אין די גרעסערע פאַב-ריקס-שטעט.

די ענגליש-יודישע אונטערהאַנדלונגען.

די פאַרטוצונג פון די פּערהאַנדלונ-גען צווישען דער ענגלישער רעגירונג און דער יודישער אַגענץ האָבען זיך געוואָלט אָנהויבען אין לאַנדאָן מיטוואָך, אזוי ווי די אַראַבער האָבען זיך אָנגע-זאָגט פון שיקען זייערע דעלעגאטען צו דער געמיינזאַמער קאָנפערענץ פון די דריי צדדים, אַזוי פאַרגעזען אַז די אונטערהאַנדלונגען מיט די אַראַבער זאָלען פאַרקומען בעזונדער אין ירו-שלים דורכ'ן הויך-קאָמיסאַר סער טשענ-סעלאַר, לעצטענס האָט זיך אָבער בע-וווּזען אַ יודיע אַז טשענסעלאַר פּאַהאַרט די טעג קיין לאַנדאָן אויף דער חתונה פון זיין טאכטער, מען האָלט דאָריבער אַז די עווענטועלע געשפּרעכען מיט די אַראַבער זאָלען פאַרקומען אין ירושלים אין דער אָבזעזענעהייט פון הויך-קאָמיסאַר וואַיקס פון גאַלד - זאַפּאַס אין באַנק - פּאַלסקי.

דער בילאָנס פון באַנק-פּאַלסקי פאַר דער צווייטער דעקאַדע פון חודש אָפ-ריי ווייזט אַרויס אַ גרויסע שטייגערונג פון דעם גאַלד - זאַפּאַס, וועלכער גע-טערט אַיזט 567.3 מיליאָן זילבערעס.

נאָך אַ גענויע אויספאַרשונג פון דעם אַרבייטס-מאַרק אין אַרץ-ישראל, און אונטערהאַנדלונגען מיטן אַרבייטס-אַמט און הסתדרות העובדים האָט די לייטונג פון דער יודישער אַגענץ אין א״י אַי-בערגעבען דער רעגירונג אַ פּאַדערונג וועגען ערטיילען נייע 1415 סטריפּי-קאָטען, דער ענטפער פון דער רעגיר-ונג ווערט ערוואַרט אין אָנהויב מאי.

דער ערשטער טייל.

עס ווערט טרויריג, זעהר טרויריג, ווען מען שטעלט זיך פאַר דאס פער-שידענפאַרביגע בילד ווי די נייע קהלות קענען אויסזעהן אויב יעדע פון די אַלע אַריינגעטראַגענע ליסטעס זאָלען אַריינפיהרען זאָנאַר אַ קליינע צאָהל פאַרשטעהער.

די קהלה-וואהלען זענען אָבער אַ פּוּך אין צוויי טיילען וואָס יעדער טייל בעזונדער האט אַנדערע פערפאַסער, אַנדערע מחברים, דער ערשטער טייל -

די פערפלייצונג אויף די קרעסען.

אין ווילנא, גראָדנא, און אַ רייזע שטעט אויף די קרעסען איז פאַרגע-קומען אַ שרעקליכע פערפלייצונג פון די טייכען וויליע, נייעמאַן, און דווינאַ, וועלכע האָט אָנגעמאַכט קאַטאַסטראַפֿאַ-לע הונדערטער געוואָרען די ערשט-טריע און ס'איז געווען שטאַק-פיני-סטער, דער פּאַניק איז אָנגעהויער גרויס, מענשען זענען ענטלאָפּען וואו די אויגען האָבען געטראַגען, עס זע-נען אָנגענומען געוואָרען דרינגענדע רעטונגס-מיטלען, די לעצטע טעג האט אָבער די שרעק איז נאָך ווייטער אונ-געהויער גרויס.

דין אויסערגעווענהעליכע טיים - זיצונג.

עס איז פאַרגעקומען אַ אויסעראַר-דענטליכע זיצונג פון טיים פדי צו ראַטיפיקירען די פּראַנציוזישע באַהן-הלוואה, די אַפּאָזיציע האָט אַריינגע-טראַגען אַ פאַרשלאָג וועגען לינדערען דעם קריזיס, און דאָן וועגען אַנוצו-טרוי-וואָטום פאַר דער רעגירונג, די דאָזיגע פאַרשלאָגען זענען אָנגעוואָר-פען געוואָרען און דאָס געזעץ וועגען דער באַהן-הלוואה איז אָנגענומען גע-וואָרען מיט די שטימען פון ב. ב. און די יודען, די זיצונג איז געווען זעהר אַ שטורמישע.

ריבאַרסקי-ווישליצקי.

אויף דער זעלבער טיים - זיצונג איז פאַרגעקומען אַ קאָנפליקט צווישען דעם פּרעזעס פון ענדעקישען טיים - קלוב פּראָפ. ריבאַרסקי און דעם יודישען ב. ב. דעפּוטאַט ווישליצקי, ווייל דער לעצטער האָט מיט צווישענרופען אַי-בעריסען דעם פּראָפ. ריבאַרסקי, בעת זיין רעדע געגען דער רעגירונג, און ער האָט דערפאַר דעם דעפּוטיט ווישליצקי בעליי-דיגט, זאָגענדיג אַז ער דאַרף זיך פרי-הער אַרייניגען פון זיינע אינטערעזע-צען אין די קאָרדיאַרען פון מיניסטער-יום, דעפּ. ווישליצקי האָט די זאָך אַי-בערגעבען אין מאַרשאַלעק געריכט, און דער רעזולטאַט רופט אַרויס גרויס אינטערעס.

פּיטן אַריינטראַגען די קאנדידאטען-ליסטעס צו די יודישע קהלות האָט זיך, ווי עס ווערט אויסגעדרוקט, פערענדיגט דער ערשטער און היכטיגסטער טייל פון דער וואהל-קאמפאניע. אָבער די פערפאַסונג פון דעם דאָ-זיגען טייל לויט ווי ער איז אַרויסגע-קומען קען אונז בשום אופן נישט צו-פרידנשטעלען. אין אַלע יודישע קהלות אין פּוילען זענען דאס מאָל אַריינגע-טראַגען געוואָרען אזוי פיעל קאנדידא-טען-ליסטעס וויפיעל עס געפונען זיך נאָר שטיבלעך, מנינים און אפילו צדקה חברות, עס האָט זאָנאַר געטראַפּען, אַז אַיינצולענע מענשען, יחידיים האָבען זיך אַריינגעטראַגען ליסטעס, און דער „גוי אהר“ געהט צו די וואהלען פון זיינע קהלות, פון זיין איינציגער רעפרעזענ-טאַטיווער אינסטיטוציע מיט דער אמתער צושפליטערונג, מיט דער עכט-יודישער צושפאַלענדיקייט.

און חפץ מיר בעטראכטען ווי עס האָבען אויסגעזעהן די ביז-יעצטיגע קהלות צו וועלכע מן איז בעת די פּויריגע וואהלען געגאַנגען טיילווייז פּעראייניגט, ווען מען נעמט אין בעטראכט, אַז די קהלות אַלט אועלכע האָבען גאַרנישט געקענט אויפּהאַלן און זענען געווען אונפאַרדוקטיוו צוליב דער אינערלי-כער אַרומרייסעניש וואס דאָרט האָט געהערשט צווישען די פאַרשטעהער פון פּערידענע ריכטונגען וואס זענען דאָרט געווען פּערטרעטען, קען מען זיך לייכט פאַרשטעלען וואָסערע פּראָפּ די קהלות וועלען האָבען איצט נאָך דעם מבוֹל-פּערידענפאַרביגע ליסטעס וואס זענען אַריינגעטראַגען געוואָרען.

נעמען, מיר, למשל, ביי אונז אין טשענסטאָכאָוו, וואואין דערפּויריגער קהלה זענען געווען פּערטרעטען בלויז 5 ריכ-טונגען און מיר ווייסען אַז די אַרבייט האָט נישט געקענט געפיהרט ווערען נאַרמאַל, ווייל קודם-פֿל האָט זיך נישט געפונען די געהעריגע צאָהל פּעהיגע און פּאַסיגע מענשען, און בעיקר צוליב די תּלוּי-דעות וואָס האָט געהערשט צווישען די קהלה-מיטגלידער, היינט ווי קען דאס אויסזעהן איצט ווען עס זעהן גאַנצע צעהר ריכטונגען, און ווע-עס זאָלען אַריינקומען 10 גרופען, יע-דער מיט אַנדערע פּרינציפען און אַ דערע אַמביציעס, ווען יעדער וועט שטעהן אויף זיין „שטאַנדפּונקט“ און וועלען בעווייזען אַז ער „טהוט עפעס“.

עס ווערט טרויריג אויפ'ן הארצען ווען מען טראכט זיך אריין אין דער לאַנגע און מען זעהט דאָס קיין שום זאָך העלפט נישט, אַז מיר יודען זאָלען זיך פּערטראַכטען וועגען דער אמת'ער שרעקליכער לאַנגע אין וועלכער מיר געפונען זיך, און די פּאַרטי-פּרינציפען מיט די אַמביציעס פון יחידיים וועלכע האָבען שטענדיג חרוב געמאַכט דאס יודישע לעבען, האָבען זיך לעצטענס נאָכמעהר פּערשטאַרקט, און זענען עלוּל צו צושטעלען און פשוט צו פּערניכטען דאָס גאַנצע יודישע לעבען וואס קאַנ-צענטרירט זיך אין דער קהלה.

לעבענסמיד דורך רעוואַטישע שמערצען!

מזו איך פעסטשטעלען, אַז דער ערפּאָלג איז געווען וואונדערבאַר. שוין זייט 3 חדשים האָב איך קיין שום שמערצען, איך פיהל מיך איצט פּולסענדיג גע-זונד און קאַן שוין ווידער אַרבייטען. אויס דאַנקבאַריקייט און אויף נאַמנות עמפּפּעהל איך יעדען ליידענדען טאָגאַל-טאַבלעטען אַלס היילמיטעל. עס איז באַמט נישט פּערהאַנגען גאַר קיין בע-טערט איבער טאָגאַל געגען רעוואַטיזום, גיכט, שמערצען און רייסען אין די גע-לענקען, ברעכען אין די ביינער, קאַפּ-און נצרווען-שמערצען, גריפע, עיקעל-טונגען, איבער 6000 דאַקטוירי-אַטעס-טאַטען, דאַפּן אַ סך בעריהומע פּראָ-פעסאַרען, טאָגאַל איז עוקר מן השורש די קראַנקהייט אויף אַ נאַטירליכען אופן און איז אונשעדיג פאַר'ן האַרץ, מאַ-גען און אַנדערע אָרגאַנען. טויערונדער ליידענדע האָבען זייער געזונדהייט אַ דאַנק טאָגאַל-טאַבלעטען צוריק געווינען. פּרובט און איבערצייגט אייך אַללין! צו בעקומען אין אַלע אַפּטיקען.

לעבענסמיד דורך רעוואַטישע שמערצען!

אין דער צייט פון דעם איצטיגען קרי-זיס פּאַלען די טאָגעליכע דאַגות זעהר צוילאַסט יעדען. און ווען עס קוועהלען איינעם דערצו נאָך אונאַוּפּהערליכע שמערצען, דעם קאַן באַמט דאָס לעבען נאַמס ווערען. דעריבער איז אויך זעהר אינטערעסאַנט דער בריף פון ה' פ. מאָנן וואַרשא, קאַנאַסקעגאַ 5, אין וועלכען עס שטעהט צ. א.: זייט יאָהרען לייד איך אויף רעוואַטיזום. די אונערטרע-ליכע שמערצען האָבען מיר דאס לעבען פּערמאַסוס און איך בין נישט געווען פּעהיג צו קיין אַרבייט. איך האָב בע-נוצט אַ סך מיטלען, וועלכע האָבען ליי-דער נור פאַראיבערזעהענד געוויקלט, ווייל נאָך אַ קורצער צייט האָב איך ווייטער שמערצען געהאַט. צופּעליג האָב איך אַ בעקאַנטען פון מיניע ליידען דערצעהלעט און ער האָט מיר געראַטען צו פּרובירען טאָגאַל-טאַבלעטען, וועלכע ער האָט שוין אַללין מיט גרויס ערפּאָלג פּענזעט, בשעת ער האָט אויף געוואָר-ליע געלייטען. לויט זיין עצה האָב איך אין אַפּטיק טאָגאַל געקויפּט. מיט פּרייד

די פערפאָלגטע.

פּרוי, און ער האט צו איהר געזאָגט: איז ראָזאַ נאַכנישט דאָ?

ניין - האט די פרוי געענטפערט - דו ווייסט דאָך אַז זי איז געגאַנגען צו איהר פריינדן זילבערמאַן.

אַבער אזוי שפעט - אין אַזאַ פינ-סטערע נאַכט וועט זי אַלליין געהן זאָך ווייטען וועג, דו ווייסט מיין פרוי - האָט דער באַראָן צוגעגעבען - איך בין נישט זעהר צופרידען פון איהרע בעזו-כען ביי זילבערמאַנען.

פאַרוואָס? ווייל דאָרט איז אַ זעהר רייך הייז, לויט ווי מען זאָגט איז זילבערמאַן אַ זעהר רייכער מענש, און אונזער ראָזאַ האָט געוויס קרענקונג פון דעם וואָס זי האָט נישט קיין מעגליכקייטען צו לעבען אין אַזאַ לוקסוס און רייכטום ווי איהר פריינדן.

אַה, דו קענסט נישט אונזער ראָזאַ, זי אינטערעסירט נישט קיין רייכטום, און זי איז קיינעם מיט דעם נישט מקנא, הענריעטאַ איז אַ זעהר פּיין קינד, און ראָזאַ האָט אין איהר אַ זעהר גוטע פריינדן, אין דער דאָזיגער שטאָדט ווי מיר זענען כמעט פּרעמד און ענדע.

און וואָס זאָגט הענריעטאַ צו דעם? דאָס איז טאַקי די זאָך, וואָס זי זאָגט, אַז ווען עס זאָל איהר לעבען

די פערפאָלגטע.

פּרוי, און ער האט צו איהר געזאָגט: איז ראָזאַ נאַכנישט דאָ?

ניין - האט די פרוי געענטפערט - דו ווייסט דאָך אַז זי איז געגאַנגען צו איהר פריינדן זילבערמאַן.

אַבער אזוי שפעט - אין אַזאַ פינ-סטערע נאַכט וועט זי אַלליין געהן זאָך ווייטען וועג, דו ווייסט מיין פרוי - האָט דער באַראָן צוגעגעבען - איך בין נישט זעהר צופרידען פון איהרע בעזו-כען ביי זילבערמאַנען.

פאַרוואָס? ווייל דאָרט איז אַ זעהר רייך הייז, לויט ווי מען זאָגט איז זילבערמאַן אַ זעהר רייכער מענש, און אונזער ראָזאַ האָט געוויס קרענקונג פון דעם וואָס זי האָט נישט קיין מעגליכקייטען צו לעבען אין אַזאַ לוקסוס און רייכטום ווי איהר פריינדן.

אַה, דו קענסט נישט אונזער ראָזאַ, זי אינטערעסירט נישט קיין רייכטום, און זי איז קיינעם מיט דעם נישט מקנא, הענריעטאַ איז אַ זעהר פּיין קינד, און ראָזאַ האָט אין איהר אַ זעהר גוטע פריינדן, אין דער דאָזיגער שטאָדט ווי מיר זענען כמעט פּרעמד און ענדע.

און וואָס זאָגט הענריעטאַ צו דעם? דאָס איז טאַקי די זאָך, וואָס זי זאָגט, אַז ווען עס זאָל איהר לעבען

די פערפאָלגטע.

פּרוי, און ער האט צו איהר געזאָגט: איז ראָזאַ נאַכנישט דאָ?

ניין - האט די פרוי געענטפערט - דו ווייסט דאָך אַז זי איז געגאַנגען צו איהר פריינדן זילבערמאַן.

אַבער אזוי שפעט - אין אַזאַ פינ-סטערע נאַכט וועט זי אַלליין געהן זאָך ווייטען וועג, דו ווייסט מיין פרוי - האָט דער באַראָן צוגעגעבען - איך בין נישט זעהר צופרידען פון איהרע בעזו-כען ביי זילבערמאַנען.

פאַרוואָס? ווייל דאָרט איז אַ זעהר רייך הייז, לויט ווי מען זאָגט איז זילבערמאַן אַ זעהר רייכער מענש, און אונזער ראָזאַ האָט געוויס קרענקונג פון דעם וואָס זי האָט נישט קיין מעגליכקייטען צו לעבען אין אַזאַ לוקסוס און רייכטום ווי איהר פריינדן.

אַה, דו קענסט נישט אונזער ראָזאַ, זי אינטערעסירט נישט קיין רייכטום, און זי איז קיינעם מיט דעם נישט מקנא, הענריעטאַ איז אַ זעהר פּיין קינד, און ראָזאַ האָט אין איהר אַ זעהר גוטע פריינדן, אין דער דאָזיגער שטאָדט ווי מיר זענען כמעט פּרעמד און ענדע.

און וואָס זאָגט הענריעטאַ צו דעם? דאָס איז טאַקי די זאָך, וואָס זי זאָגט, אַז ווען עס זאָל איהר לעבען

קאַסטען וועט זי מיט דעם דאָזיגען מענש נישט חתונה האָבען. דו האָסט מיך טאַקי דערמאַנט ווע-גען אַ זאָך וואָס כ'האָב פּערגעסען דיר צו דערצעהלען, ווייל ס'האָט וועניג פּעראינטערעסירט. דו מאַכסט מיך נייעריג - האָט דינה געזאָגט. אַט דערצעהל איך דיר, האָט גע-ענטפערט דער באַראָן - נעכטען אין אַווענד האָט מיך אין גאַס געטראַפּען קלמן דער שדכן, וועלכער האָט מיך געפּרעגט ווען ער קען צו אונז קומען ווייל ער האָט אַ שידוך פאַרצולעגען פאַר אונזער ראָזאַ, און ווען איך האָב איהם געפּרעגט: מיט וועמען? האָט ער מיר געענטפערט אַז עקבאַר דער גא-ליצאַנער האָט איהר געשיקט, ער קען אונזער ראָזאַ וועלכע ער האָט געזע-הען ביי זילבערמאַנען אין הויז. עס האָט זיך געהערט אַ קלאַפּען אין טיער, זיי האָבען איבערריסען זיי-ער שמועס, און דינה איז געגאַנגען עפּען. אין דער טיער האָט זיך בעוויזען זייער טאַכטער ראָזאַ, מיט אַ פרעהליך און צופּלאַמט פנים פון איהר בעגענע-ניש מיט וויקטאָרין. פאַרטו. קומט)

דער לובלינער שטרייק.

דיר. י. געלפארב (וואראסא) מיטגליד פון הייפראס פון קת"ח אין פוילען

גאולת הרם.

בלוט איז הייליג, מיט בלוט שפילט מען זיך נישט, פאר בלוט צאָהלט מען מיט בלוט. דאָס עלטסטע געזעץ פון מענשליכע קאָלעקטיווען צוזאָמענלעבען, וואָס שטעלט מיט זיך פאַר די יודישע תורה, האָט עס קלאָר פאַרמיליט: „כי הדם הוא הנפש“ - נפש - נשמה - דער גרעסטער סימבאָל פון מענשליכייט, קייט, דורך וואָס דער מנש אונטער-שיידעט זיך פון אַ חיה - ווערט אַין דער יודישער תורה אידענטיפיצירט מיט בלוט. גאַנץ פרעציו ווערט דאָ פעסט-געשטעלט דאָס פּערנעלעטניש פון בלוט און זיין בעדייטונג אין מענשליכע לע-בען דורכ'ן זאָן: „נפש תחת נפש“.

גאולת הרם איז ביי יודען געווען אַ הייליגער חוב. אומשולדיג פּערגאַסען

בלוט האָט לויט'ן יודישען בעגריף אַזוי פאַנג נישט בעקומען קיין תקון, ביז דער גואל הרם האָט עס נישט אויסגע-לייזט. דאָס בלוט פון זכריהו הנביא האָט אַזוי פאַנג געלאָסעט אויפ'ן פּאָלק, ביז עס איז נישט אויסגעלייזט געוואָ-רען דורך אַ שווערע גאַנצאַנאַלע שטראָף. נייעמירוב, קישניעו, פּראָסוראַוו, פינסק, תל-חי, חברון און צפת - דאָס איז אַלץ אַין טרויריגער בעווייז פון הפקרות פון יודיש בלוט. ווער פאַנגט דען דאָס בלוט פון די מחנות קדושים, וואו איז דער יודישער גואל-הדם, וואָס זאָל דעם בעלאָסענדען חוב בעצאָה-לען און דעם אומשולדיג פּערגאַסענעם בלוט אַ תקון געבען דורך נקמה און טהאַפּט? פאַר'ן אומשולדיג פּערגאַסענעם בלוט פון די פאַמיליע מאַקלעף אין מוצא האָבען די יודישע קאָלאָניסטען פון בריט-שלום-חדר זיך צוקויפט מיט די אַראַבישע מערדער פון קאָלאָניאַ און האַרציג געדריקט זייערע הענד, ווי זיי וואָלטען געוואָלט דערמיט זאָגען: „ישר פּוּחֵכֶם“.

פאַר'ן בלוט פון חברון און צפת האָ-בען די אַראַבישע רויבער-באַנדעס מיט'ן מופטי בראש בעקומען אַ פרעמיע פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע דורך אַ פּערסנליכע ערקלערונג: אַז אַזוי וועט קיינמאָל נישט זיין קיין פּרינציפּל יודישער שטאַט, און אַז דער הרצליאַ נישער ציוניזם האָט קיינמאָל נישט גע-שטרעבט צו אַ יודענשטאַט. (ווייז-מאַט' טרויריג בעריהמעטע בערלינער רעדע).

נאָך אַזעלכע ערקלערונגען איז גאַר קיין וואונדער נישט, וואָס די אַראַבישע באַנדירטען ווערען פון טאַג צו טאַג אַלס האַפּערדיגע און די חוצפה וואָקסט (מעשה יאָדוּשור יוכח). אַזוי ווערט פאַרטגעזעצט דער בעגריף פון יודישע בלוט-הפקרות, לעגאַליזירט דורך דער היינטיגער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און בעפעסטיגט מיט „וויס - ביכער“ דורך מר. וועס עט קאַמפּ.

ניין! ווייטער אַזוי געהען קען עס נישט. נאָך אַ יובל-יאָרען פון פאַליטי-שען ציוניזם טאָר מעהר קיין זכר נישט בלייבען פון אַזאַ גלות-פּסיכאָלאָגיע, אַז

בלוט איז הייליג, מיט בלוט שפילט מען זיך נישט, פאר בלוט צאָהלט מען מיט בלוט. דאָס עלטסטע געזעץ פון מענשליכע קאָלעקטיווען צוזאָמענלעבען, וואָס שטעלט מיט זיך פאַר די יודישע תורה, האָט עס קלאָר פאַרמיליט: „כי הדם הוא הנפש“ - נפש - נשמה - דער גרעסטער סימבאָל פון מענשליכייט, קייט, דורך וואָס דער מנש אונטער-שיידעט זיך פון אַ חיה - ווערט אַין דער יודישער תורה אידענטיפיצירט מיט בלוט. גאַנץ פרעציו ווערט דאָ פעסט-געשטעלט דאָס פּערנעלעטניש פון בלוט און זיין בעדייטונג אין מענשליכע לע-בען דורכ'ן זאָן: „נפש תחת נפש“.

גאולת הרם איז ביי יודען געווען אַ הייליגער חוב. אומשולדיג פּערגאַסען בלוט האָט לויט'ן יודישען בעגריף אַזוי פאַנג נישט בעקומען קיין תקון, ביז דער גואל הרם האָט עס נישט אויסגע-לייזט. דאָס בלוט פון זכריהו הנביא האָט אַזוי פאַנג געלאָסעט אויפ'ן פּאָלק, ביז עס איז נישט אויסגעלייזט געוואָ-רען דורך אַ שווערע גאַנצאַנאַלע שטראָף. נייעמירוב, קישניעו, פּראָסוראַוו, פינסק, תל-חי, חברון און צפת - דאָס איז אַלץ אַין טרויריגער בעווייז פון הפקרות פון יודיש בלוט. ווער פאַנגט דען דאָס בלוט פון די מחנות קדושים, וואו איז דער יודישער גואל-הדם, וואָס זאָל דעם בעלאָסענדען חוב בעצאָה-לען און דעם אומשולדיג פּערגאַסענעם בלוט אַ תקון געבען דורך נקמה און טהאַפּט? פאַר'ן אומשולדיג פּערגאַסענעם בלוט פון די פאַמיליע מאַקלעף אין מוצא האָבען די יודישע קאָלאָניסטען פון בריט-שלום-חדר זיך צוקויפט מיט די אַראַבישע מערדער פון קאָלאָניאַ און האַרציג געדריקט זייערע הענד, ווי זיי וואָלטען געוואָלט דערמיט זאָגען: „ישר פּוּחֵכֶם“.

נאָך אַזעלכע ערקלערונגען איז גאַר קיין וואונדער נישט, וואָס די אַראַבישע באַנדירטען ווערען פון טאַג צו טאַג אַלס האַפּערדיגע און די חוצפה וואָקסט (מעשה יאָדוּשור יוכח). אַזוי ווערט פאַרטגעזעצט דער בעגריף פון יודישע בלוט-הפקרות, לעגאַליזירט דורך דער היינטיגער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און בעפעסטיגט מיט „וויס - ביכער“ דורך מר. וועס עט קאַמפּ.

ניין! ווייטער אַזוי געהען קען עס נישט. נאָך אַ יובל-יאָרען פון פאַליטי-שען ציוניזם טאָר מעהר קיין זכר נישט בלייבען פון אַזאַ גלות-פּסיכאָלאָגיע, אַז

מיט זיין אונפאַרטייאישע ליסטע, וואָס טראַגט דעם נאָמען: „ליסטע פון אונ-פאַרטייאישע יודען“, און אַריינגעכאַפט דעם נומער ד ר יי, וואָס דאָס איז משמע, אַז צו דער דאָזיגער ליסטע געהערען דרייערליי קערפערשאפטען, אַלעסאַנדער חסידים, ראָספּשע און אַנדערע שטיבלעך און אונפאַרטייאישע יודען, און דער נומער דריי האָבען זיי ספעציעל גענומען, כדי זיי זאָלען אַריי-פיהרען דריי פרנסים, כדי אַלע דריי גרופירונגען צופרידענצושטעלען.

די ציוניסטען דעמ, האבען אַריי-געגעבען די 4-טע ליסטע און געכאַפט דעם בונדישען נומער 4, אַמור אַזוי צו זאָגען, היות ווי מיר ציוניסטען האָ-בען געמאַכט אַ „בונד“ מיט אַ גרופע שוהל-מתפללים ווילען מיר האָבען דעם בונדישען נומער 4, די מעשה איז אַבער, וואָס זיי, די ציוניסטען זאָגען זיך נישט בעגעניגען מיט 4 פרנסים, זיי האָלטען אַז צו זיי וועלען קומען אַלע און אַגעבען די שטימען און ווי-לען אַדורכפיהרען כאָטש צוויי מאָל פיער...

דאָן יעמוד, די אמת'ע, די עמודי התורה, אש שבאש, די אגודה הקדושה וואָס האָבען געכאַפט דעם נומער 5, זיי זאָגען אַז דאָס איז געגען די חמשה חומשי תורה, וואָס איז מאַ-גאַפאַליזירט נור דורך זיי, און אויך זיי האָבען חשק אַדורכצופיהרען אַזוי פיעל וויפיעל דער נומער בעטרעפט...

דאָן נומער 6 האט געכאַפט די א 5-טע שוה 5, וואָס געהט אויך מיט א ליסטע און זיי וועלען אַרבייטען און וועלען אדורכפיהרען. דעם נומער 7 האָבען בעקומען די פילצער חסידים, וועלכע זענען אַ אַב-טיילונג פון דער „אגודה“, נאָר צוליבע פערשידענע אינערליכע רייבונגען געהן זיין מיט אַ אייגענע ליסטע, זייער פלאַטפארם איז אונז נישט בעוואוסט. דער זייגער איז אַלבע דריי און עס קומט פאַר אַ הפסקה - מיטאָג צייט. נאָכמיטאָג וועלען געקומען „עמך“ און

דאָן איז געקומען ר' מענדל בנימין

א קלוגער מיניסטער.

(א שמועס).

די פּויליש-אַמעריקאַנישע יודען אויסגע-טריקענען די פינסקער בלאָטעס... - וואָס טהאַט מען? און אַט איז אַ קלוגער געדאַנק, מ'זעט געבען די יודען וואָה-לען צו די קהלות, און נאָך אַ געדאַנק יאָגט זיך בלייבן שנעל אויפ'ן ערשטען, מ'וועט צוגעבען אַ פאַראַגראַף אַז ס'גאַנצע ביסעל חברה שרייערס זאָלען קאָנען בלייבען פון דרויסען, איז אַזוי, ס'ביסעל יודען אַ מתנה גלאַט אַזוי - וואָהלען צו די קהלות, די אַגודה בע-זונדער אַ מתנה - א „פאַראַגראַף“ פאַר זייער שטימען פאַר'ן בע בע, די ציוניסטען וועלען האָבען אַ פּסק פאַר זייער האַרטנעקיגקייט, ממילא וועט מען זיך אַרומרייסען צווישען זיך, אַ געקאָך, אַ געפילדער, אַ ליאַרעם, אַ געשריי, אַ טאַראַרעם, אַ רייסעניש, אַ זידלעניש, דאָס וועט דויערן אַ היבשע היבשע צייט און איך, טראַכט זיך דער מיניסטער, וועל זיך ווייטער האָבען מנוחה...

אַט אַ - ווייזט מיר מיין שכן - גיט אַ קיך ווי זיי שטעהען עס די גרופּקעס יודען, ווי שווער און ביטער זיי האָ-רעווען עס נעביך, וועגען - דאָזאַר, שן-דאָזאַר, שלימז-דאָזאַר, מ'דאָזאַ-רעוועט אויף וואָס די וועלט שטעהט, האָט אייך אַ גוט יאָהר, אינדערהיים איז נישטאָ אויף אַ ביסען ברויט, דער דלות פייפט, די חובות וואָקסען, און דאָזאַרעס ווילען זיי ווערען, און געלד מאַכט מען קאַלירע, און אין די צרות אינגאַנצען פּערגעסען, אַז וואָס זאָגט איהר, אַ קלוגער מיניסטער? האָ-זוי האָט געזאָגט מיין שכן, און איך, איך האָב געשוויגען...

חיים לוסטיגער.

אַ קאַריקאַטור געמאַלט, דאס בלוט פון אונזערע קדושים פחדנות'דיג פער-שוועכט. א קליין דערפערעלע אין צפון גליי-תל-חי איז פּערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ העראַזישען מאָנימענט פון יודישער גבורה, אין אַ „מעמענטאָ“ פאַר אונזע-רע שוואַרים, אַז יודיש בלוט האָט בע-קומען גאָלד. דאָס איז בעווייזען פאַר דער גאַנצער וועלט - אַז דער ציעל פון נייעם יודישען פאַנד-קרן תל-חי.

כ'האָב אַ שכן, אַ יוד אַ פּחא, נאָר בטבע אַ - שתקן. ר'רעדט זעלטען אַ וואָרט, זיצען מיר אַנאָמעלט זאָלע צוויי אויף אַ באַנק אין דער ערשטער אַלעע מיין שכן איז עפּים היינט אַנגעברוגט, ס'פנים פיל מרה שחורה, אויף די לי-פען בעוועגט זיך אַ צאַרניגע גרימאַסע, דער שטערן פיל קניישטען, די אויגען וואַנדערען אַרום אין אַלע ווייטען, נאָך אַ קורץ שוויגען הויבט ער אָן:

- ס'איז אַ איינפאַל פון אַ מיניס-טער - אַ חכם מחוכם. אין אויסלאַנד וויל מען אויך נישט אַז ס'פאַלק זאָל צופיעל דאָהין איבער פאַליטיק און מלוכה-פּראָבלעמען, אי-בער פרייהייט, קריזיס, שטייערען און אַרבייטלעאָזיגקייט, מאַכט מען לונג-פאַרקען, פיייער-ווערק אין די גאַסען, היליאַנקעס, פאַלקס-פּערוויילונגען, פאַלקס טענץ, קערמיס, האַקס-פאַקס, ס'פאַלק פּערוויילט זיך און פּערגעסט די פאַלי-טיק, אַנזער מיניסטער ווייסט אַז ס'פאַלק איז פּעריביטערט, ובפרט מיר יודען, מיר ליידען שטיל, קרעכצען און ווערען צוזאַמענגעבראַכען איבער דער גרויסער לאַסט פון שטייערען און פּראָ-טעסטען, די צייטען זענען שלעכטע, דער פרייהייט איז קיין פרייהייט נישט, און דער מסחר איז קיין מסחר נישט. עפּים דאַרף מען דאָך פאַרט טהון, פּערט פאַר די וואָס האָבען אַזוי שטאַרק צוגעהאַלפּען בעת די וואַהלען. ובפרט פאַר דעם וואָס יעדעס וואָרט זיינס איז פּעריל, אַט אַ שטייגער, „אין די יו-דישע גמיינעס זענען פּערהאַן קאַמוניס-טישע יאַטשייקעס“, ס'איז דאָך אַ מחיה מיט אַזאַ בר נש, ר'איז דאָך ווערט מ'זאָל איהם מאַכען פאַר אַמעריקאַנער קאַנטור, איי וואָלט ער דאַרטען פאַר

יודיש בלוט איז הפקר. די יודישע יו-גענד, וועלכע איז נאָך פּול מיט גליי-בען און אַפּפּערוויליגקייט וועט אַזאַלכע ערקלערונגען נישט מעהר טאַלערייען. דאָס בלוט פון תל-חי, חברון און צפת שרייט צו אונז נקמה! דאָס אינשולדיגע בלוט מוז דורך אונז אַ תקון בעקומען דורך גאולה און מיר וועלען די גואלים זיין, איבער'ן קאַפּ פון די אַפּציעלע ציוניסטישע גרויס-דיפּלאָמאַטען, וועלכע האָבען פון הערצלי'ס „אידענשטאַט“

בעקומען דעם נומער אַכט, און ערשט שפעטער די קליינהענדלער און בעקי-מען דעם נומער 10 ווארום נר. 9 ווערט נישט בעצייכענט צוליב'ן 6-טעל און פונקטליך האָלב 6 פאַרנאַכט האבען זיך „געוויינט“ די דעמאָקראַטען און געפאַקט דעם נומער 11, אַזוי איז פּע-האַנען אַ גאַנץ מנין ליסטעס אַנהוי-בענדיג פון די מורחיסטען און געלע-דיגט האָט זיך מיט די דעמאָקראַטען. דער גורל האט אַזוי געוואָלט...

לעצטענס איז געבוירען געוואָרען דער געדאַנק וועגען מאַכען אַ נייע ליסטע פון די קליינהענדלער, וואָס האָבען כּתחילה נישט געהאַט בדעה אַרויסצושטעלען קיין ליסטע, נאָר היות ווי זיי האבען זיך ענדליך פּעראייניגט (אַ יש אומרים איז פּערהאַנען, אַז די קהלה וואַהלען האט געשפּיעלט אַ גרוי-סע ראָלע אין דער פּעראייניגונג...) האָט מען בעשלאָסען אויך אַ ליסטע אַרויסצושטעלען.

זענען זיי געזעסען פּל אַתּוּה היליה, די נאַכט פון שבת אויף זונטאָג און אויסגע-אַרבייט אַ קאַנדידאַטע ליסטע, און עס איז פאַרגעקומען אַ דיסקוסיע וועגען ערשטען פּלאַץ, ביז עס איז געבליבען צו וואַרפען גורל, ד"ה אַז די 2 קאַני-דידאַטען דאַרפען ציהען קוויטלעך, און ווער עס וועט אַרויסציהען דעם נומער איינס וועט שטעהן אויפ'ן ערשטען פּלאַץ און ווער עס וועט אַרויסציהען נומער 2 וועט שטעהן אויפ'ן צווייטען אַרט.

מען האָט די צוויי קוויטלעך אַריי-געלעגט אין אַ קאַפּעלע און מען האָט געהייסען ציהען. מיט ציטערדיגע הענד האָט איין קאַנדידאַט געצויגען אַ קווי-טעל, נאָר אין מיטען ציהען האָט ער זיך מיישט געווען, ניין, ער וועט אַרויס-נעהמען דאָס צווייטע קוויטעל. האָט ער דאָס ערשטע צוריקגעלעגט און גע-צויגען דאָס צווייטע און עס שטאַרק צוגעדריקט, מיט אַ קלאַפּענדיג האַרץ געעפענט, אַנגעהאן די ברילען און אַדורכגעלעזען דעם נומער 2... איהר

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

ליסטעס וואו מען האט געדאַרפט צו 36 קאַנדידאַטען און צו 50 אונטער-שריפטען, דאָס האט איהר א קיימא לן פון קאַפּע טריווענד יודען וואָהל-בע-רעכטיגטע, און וואו נעמען מען זיי? האבען זיי טאַקי געשוויצט אונזערע מאַכערס, ביז ענדליך זיי האָבען צו-נייפגעזאַמעלט די ליסטעס און זיך גע-אייילט מיט זיי אין דער קהלה כדי נישט צו פּעראשפּעטיגען דעם טערמין.

וואלה הם און דאָס זענען די ליסטעס, וואָס זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען מאַג-טאג דעם 27-טען אַפּריל, דעם 10-טען טאָג אין חודש אייר שנת תרפ"א, אין דער יודישער קהלה, כדי אויסגעוועהלט צו ווערען אַלס פרנסים.

איך וועל זיי אויסרעכנען לויט'ן סדר: די ערשטע וואָס זענען געקומען מיט דער ליסטע איז געווען די „מזרחי“, מיט נעמען פון די אמת'ע גענעראַלען, און באַלד האבען זיי בעקומען דעם נומער פון דער מלוכה ליסטע א יע-דינקא.

אין דער פּויריגער קהלה האָבען די „מזרחי“ פּערנומען דעם אויבענאָן סיי אין דער פּערוואַלטונג ווי אויך אין ראַט, האָבען איהרע פאַרשטעהער פּע-רנומען די פרעזענטערען, און דעריבער האָט מען זיי טאַקי געהאַלטען פאַר די אייגענטליכע בעלי בתים פון דער קהלה, די רעגירונג, און דעריבער איז נישט קיין וואונדער אַז זיי האָבען ביי די איצטיגע וואַהלען וואָלען בעקומען דעם נומער 1.

נאָך זיי האָבען זיך מקדים געווען די ראַדאַמסקער, אונטער'ן נאָמען „חרדים“ און אַריינגעטראָגען די צוויי-טע ליסטע און זענען טאַקי בעשאַנקען געוואָרען מיט אַ סאַציאַליסטישען נומער א 2-ער.

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

אמור אל הפהנים. זאָג זיי די וועהלער, אַז זיי זאָלען שטימען נאָר פאַר דיין - אונ-זער ליסטע, ווייל נאָר דיין - אונזער ליסטע פיהרט אַריין אין דער קהלה די אמת'ע פהנים, די איינציגע שליחי-צבור, וואס וועלען, וואָס זענען ראוי און נאָר זיי וועלען - ברענגען די גאולה פאַר'ן פּאָלק ישראל...

אמור, רעד היינט, רעד מאַרגען, רעד אַפילו די גאַנצע דריי וואָכען, וואָס זענען נאָך געבליבען צו די וואָה-לען, וועט עס דיר גאַרנישט העלפען, ווארום יעדע פאַרטיי האָט זיך שוין איהרע אַנהענגער וואָס וועלען - וואָס זאָגען אייגענטליך צו, צו שטימען פאַר זיי.

אמור אל הפהנים, דעריבער זאָג די וועהלער, צו די פאַלשע פהנים, אַז זיי זאָלען זיך אַבשטעפען פון דיר, גענוג געדערהט דיר אַ מוח, וואָך אויף פון דיין שלאָף און וועהל אין דער יודי-שער קהלה, וואָס דאַרף זיין דער אויס-דרוק פון אַריינפיהרען אין יודישען לעבען אַ נאַציאָנאַלען אינהאַלט, אַ קאַטורלעך יודישען מהות, און וועהל די פהנים, געהן אמת'ע פאַרשטעהער פון פאַלק וואָס געהן און דער קהלה כדי דאָס יודישע לעבען מאַכען שענער און אינהאַלטסרייכער.

ערב אריינטראָגען די ליסטעס. זונטאָג, אַ טאָג פאַר'ן אַריינטראָגען די ליסטעס האָט געמאַכט דעם איי-נדרוק ווי אַ ערב יום כפור, „להבדיל“, אין דער ערשטער אַלעע האָט גע-ווימעלט פון אַלערליי קאַמפּלימענט-וועל-כע האבען געשלעפּט די דורכגעהער, אַז זיי זאָלען אונטערשרייבען די ליס-טעס, און אונזערע יודלעך האָבען אונטערגעשריבען איין אַדער עטליכע ווארום פּערגעסט נישט, אַז אין דער גאַס האָט זיך געדערהט איבער 10

פאשיום אָדער...?

(צו דער פּערזענלעכער אַפּטליכונג פון די יודישע וועלטליכע שולען).

נישט גערופען אויף דער אַלגעמיינער פּערזענלעכער אַפּטליכונג, נאָר צונויפּגערוּפּען זייערע אייגענע חברים און פּלומירט געמאַכט אַ פּערזענלעכער אַפּטליכונג און זיך אַז אַיי-לעדיגט, מיר, דאָס הייסט די יעניגע, וועלכע האָבען גענומען אַ פּערמענען, וואָס איז געשאַפּען געוואָרען פון דער גאַנצער יודישער אַרבייטערשאַפּט און עס חרוב געמאַכט, וועלען ווייטער בלייבען ביי דעם איינציגען שטיקעל הויז, וואָס איז נאָך געבליבען און עס אויך פּערטאַקלעווען, וואָרעם קיין סך פּעהלט שוין נישט, אַ האַלב הויז איז שוין פּערדינגען צו פּריוואַטע פּערזענלעכע און אויפ'ן איבריגען זענען זיי שולדיג חובות.

איך רעד שוין נישט וועגען אויפ'ן פון דער „אַלגעמיינער פּערזענלעכער אַפּטליכונג“, וועגען דעם בעריכט וואָס איז אָנגע-געבען געוואָרען, וואָס איז אַפּילו די אייגענע פּערזענלעכע מיטגלידער נישט בעקאַנט, וועגען די ביכער, וואָס ווע-רען פון קיינעם נישט קאַנטראַלירט...

און איצט האָט די „אַלגעמיינע“ פּערזענלעכע אַפּטליכע אינסטיטוציעס און אויך צו די אַמעריקאַנער חברים ווע-גען שטיצע, וואָס פּרעגט זיך און וועמעס נאָמען? מיט וואָס פאַר אַ רעכט ווע-נען דעם איהר זיך צו דער קהלה, מאַג-סטראַט, אָדער קיין אַמעריקאַ נאָך נדבות, אין דער צייט, ווען דאָ אויפ'ן אַרט שטרעקען אייך אויס הונדערטער הענד און ווילען אייך געבען געלד און איהר ווילט זיי נישט צונעמען דאס געלד האָבען זיי צוגענומען, נאָר די געלד-געבער אַלס מיטגלידער האָבען זיי נישט געוואָלט צונעמען. איהר זענט דאָך עפעס פּלומירטע סאַציאַליסטען און איהר פּרעדיגט דאָך דעמאָקראַטיע און דאָ ווען עס האַנדעלט זיך וועגען ראַטעווען די שולע, ווילט איהר באַדיי די אינסטיטוציע בעגראַ-בען און זי נישט אַרויסגעבען פון איי-רע הענד.

איינער האַנדלונג ביי דער פּערזענלע-לונג, וואָס האָט געהאַט די אויפגאַבע צו פּערזענלעכער אַפּטליכע פּערזענלעכער אַפּטליכע און זיך קען אַלגעמיינע פּערזענלעכער אַפּטליכע שטימט געוואָרען אויף דעם 25 אַפּריל און די דעקלאַרציעס מיט די איינצאה-לונגען האָט מען געקענט אָבעבען ביי דעם 18 אַפּריל.

די עטליכע „אַנאָנהענגיגע“ האָבען פּאַרגעזעהען, אַז אין די שולען וועט אַריינקומען אַ פּרישער עלעמענט, וואס קען זיי, חס ושלום, אַרויסנעמען די מאַכט און דער האַנד, האָבען זיי גע-מאַכט אַ שווינדל און האָבען די נישט נישט גינסטיגע עלעמענטען אינגאַנצען די עטליכע „אַנאָנהענגיגע“ האָבען פּאַרגעזעהען, אַז אין די שולען וועט אַריינקומען אַ פּרישער עלעמענט, וואס קען זיי, חס ושלום, אַרויסנעמען די מאַכט און דער האַנד, האָבען זיי גע-מאַכט אַ שווינדל און האָבען די נישט נישט גינסטיגע עלעמענטען אינגאַנצען

סעל זינגען געהן מיילען ווייט, אלא וואָס דען, זיי האָבען נישט קיין טבע צו בעזאַהלען קיין געלד.

פּערגאַנגענעם שבת האָט געדאווענט אין דער נייער שוהל דער בעריהמטער חזן און פּענאַמענאַלער זינגער ה' משה קיסעוויצקי.

אַזאַ נסיעה איז פּערבינדען מיט הוצאות האָבען זיי געמאַכט פּילעטען, יודען אָבער האַלטען נישט פון אַזעלכע זאַכען, וואָס הייסט דאָס פּילעטען קיי פּען, וואָס איז דאָס אַ טרעיאַטער צו וואָס? מיר געהן דאווענען, מיר זענען פּרום, מיר ווילען צו גאָט בעטען און דאָ שטעהט אַ שומר ביי דער טהיר און הייסט זיך ווייזען אַ פּילעטען.

און אַזעלכע בעלינים זענען געווען אַ סך, אַזוי אַז די גאַנצע גאַס איז געווען שוואַרץ פון מענשען און די תּשוּקָה צום דאווענען איז געווען אַזוי גרויס, אַז מען האָט זיך געוואָלט מוסר נפש זיין און מען האָט געלאָזט אין גאַנג מעסערס.

נאָך גרעסער איז אָבער געווען דער חשק זיך אַריינצווייזען ווען מען האָט געהערט אין דרויסען די הערליכע וואונדערבאַרע שטימע פון דעם גאַט-געבענטשען קינסטלער, קאַנטאָר קיסע-וויצקי.

ערשט פּאַליציי האָט געמאַכט אַ שטי-קעל אָרדנונג און אָנגעקיהלט דעם גרויסען דראַנג פון די יודישע מתפללים צו קינסט.

דער קריסטליכער פּראָפּעטאָר ליי-פּאַנינקעס.

איך וויל אייך דערזעהלען וועגען צוויי געשפּרעכען וועגען אייך און די זעלבע טעמאַ וואָס איך האָב די וואָך דאָווקער חסידישער פּאַנינענען...

„ספּולראַסי“

(פּאַרטוצעוואַנג).

מען זעהט, דאָס די וואוינונגס-נויט וועלכע איז ביי אונז פיעל שאַרפער ווי אין אַנדערע לענדער. קען נישט פּער-ענטפּערט ווערען אויפ'ן אַלגעמיינע וועג און מיט די קליינע געלד-מיטלען וואָס מיר פּערמאַנען. אויב מען זאָל וועלען שטיצען דעם דירות-הונגער אין פּוילען, מוז מען בויען 75 טויזענד צימען אַ יאָהר. ערשט דאמאלס וועלען אין צוואַנ-ציג יאָהר בעפּרידיגט ווערען די בע-דערפנישען פון דער בעפּעלקערונג אין דירות. אויב מען זאָל וועלען און 10 יאָהר דעקען דעם בעדאַרף, וועט מען מוזען בויען 90 טויזענד צימען אַ יאָהר. ווי גרויס עס איז דער דירות-הונגער אין לאַנד, בעווייזט אַ פּער-גלייך מיט אַנדערע לענדער בנוגע די צאַהל נפשות, וואָס מאַכט אויס אויף אַ צימער.

דער איינציגער אויסוועג איז צו פּעראַנטווערען דעם אויסלענדישען קאַפיטאַל אין דער בוי-אַרבייט. ביי אַיזט האָט זיך עס נישט איינגעבען, ווייל ביים נידריגען דירה-געלד, וואָס מען צאַהלט, לוינט נישט אַפּילו דעם פּיליגען אויסלענדישען קאַפיטאַל צו אַרבייטען אין דער בוי-פּראַדעקט. אַלע דאָס דירות-פּראַדעקט ביי אונז, האָבען געפּערט, אַז דער לאַקאַטאָרען - שוין זאָל בטל ווערען, אָדער ער זאָל ווע-ניגטענעס מאַדיצינירען ווערען, אויף דעם אויפן, אַז עס זאָל זיך לוינען בוי-ען, אַז דער קאַפיטאַל זאָל טראַגען די געהעריגע צינוען. עס איז קיין ספק נישט, אַז פּריעהר אָדער שפּעטער וועט דער לאַקאַטאָרען-שוין ווערען מאַדיצי-נירען, אַז דאָס דירה-געלד וועט שטיי-גען.

אויב נישט ווי אין פּראַנקרייך, וואו עס איז געהעכערט געוואָרען ביי 150 פּראָצ. אָדער ווי אין דייטשלאַנד, וואו עס האָלט שוין אויך נישט ווייט פון דער נאָרמע. אַזוי דאס דירה-געלד נעמט צו 28 פּראָצ. פון בהזשעט ביי אַיי-אַרבייטער. פּאַמליע, וועט עס יעדנ-פּאַלס געהעכערט ווערען אין אַ בעדיי-טענדער מאָס, אויף אַזוי פּיעל, אַז דער פּרעמדער קאַפיטאַל זאָל געהעריג פּער-צינדט ווערען.

דער „ספּולראַסי“ איז אַ קאַפּאַרע-טיוו וואָס האָט זיך געשטעלט אַלס אויפגאַבע צו לינדערן, ווי ווייט מען-ליך, די דירות - נויט אין ליבלין, אין דער ערשטער שורה, די דירות - נויט אויף דער יודישער גאַס אין ליבלין. צו דעם צוועק האָט ער געקויפט אַ פּלאַץ אויף פּראָבאַסטווא גאַס, זעקס טויזענד קוואַדראַט-איילען, אויף וועל-ען עס דאַרפן אויסגעבויט ווערען 15 וואוינונגען, אין וועלכע עס זאָלען זיך געפונען 78 צימען. די דירות ווערען געבויט מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען מיט וואַסער-לייטונג, עלעקטרישע בע-לייכטונג, וואַנעס (אין אַ דירה פון צוויי צימען) וואַסער-קלאָזעט, אַ בשותפות-וועשעריי, מאַגיזל, לעזע-זאָל אא"וו.

דאס הויז האָט מען אָנגעהויבען בוי-ען אין יאָהר 1928 און אין יענעם 1929 האָט מען זיך שוין אַריינגעצויגען אין 9 דירות. צום 1-טען לייפּעץ 1930 זע-נען פּערענדיגט געוואָרען אַלע דירות. דאס דירה - געלד צוזאַמען מיט דער אַמאַרטיזאַציע פון קאַפיטאַל, מאַכט אויס ביי 30 זל. אַ חודש פון אַ צימער. דאָס וועט מען דאַרפן צאַהלען ביי 25 יאָהר. אין דער צייט וועט מען האָבען אויסגעצאָהלט פאַר דער דירה און פון דאמאלס אָן וועט מען שוין נור דאַר-פען צאַהלען אַ קלייניגקייט, בלויז פאַר די לויפּענדע הוצאות אויסצואַלעסען דאס הויז.

אין יאָהר 1930 טרעט מען צו צו בעדינגונגען. די הייזער ווערען געבויט מיט'ן געלד, וואָס דער „ספּולראַסי“ האָט בעקומען געבאַרגט, אויף אַלגעמיינע בעדינגונגען, פון „מלוכה שווען בוי-פּאַנד“ און ווערט אויסגעצאָהלט אויף די אוי-בען-אַנגעוויזענע בעדינגונגען.

מיר האָבען אויבען געזעהען, אַז מיט אייגענעם קאַפיטאַל, ווי גרויס עס זאָל נישט זיין די אַנשטערנונג פון דער בעדינגונג פון דער געזעלשאַפּט, קע-נען מיר די דירות-נויט נישט פּליקומען. מיר מוזען זוכען ביליגען קאַפיטאַל אין אויסלאַנד. דער אויסלענדישער קאַפי-

טאַל קען זיך אָבער נישט אַנגאַזשירען אין הייזער בויען, ווייל עס קאַלקולירט זיך נישט, ער וואָרט ביי דאָס דירה-געלד וועט געהעכערט ווערען, אָדער ביי דער לאַקאַטאָרען-שוין וועט מאַדי-פיצירט ווערען. מיר קענען אַזוי לאַנג נישט וואַרטען און מיר ווינשען גאַר-נישט דער לאַקאַטאָרען-שוין זאָל געע-נען דערט ווערען, כּאַטש מיר פּערשטעהן, אַז דאָס וועט פּריעהר אָדער שפּעטער מוזען געשעהן. מיר געפונען זיך דארי-בער אין אַ שווערער לאַגע, פון וועל-כער עס זעהט זיך נישט קיין אויסוועג.

אַ אַריגינעלע „פּליטהיי“

(נישט קיין פּעליעטאַן).

אַ פּליטות זענען היינט נישט קיין נייעס ווייטען מיר אַלע, דאָס איז גע-וואָרען אַ טאַג-טעגליכע ערשיינונג, וואָס לך יום, ס'איז פּמעט נישטאָ קיין טאַג אַז מען זאָל נישט הערען וועגען אַ גרעסערע אָדער אַ קלענערע פּליטהיי, און דאריבער מאַכען זיי, אַט די דאָ-ויגע פּליטות, אויף אונז כּמעט קיין שום איינדרוק נישט.

אויב איך וויל דאָריבער שרייבען וועגען אַ פּליטהיי איז דאָס טאַקע אַזאַ אַריגינעלע וואָס טרעפט פּלל נישט אַפּילו אין היינטיגען פּליטות-סעזאָן. וואוינט ביי אונז אַ טענענטאָווער וואוינט ביי אונז אַ טענענטאָווער אַ יוד מיט'ן נאָמען ר' מאיר, אַ יוד אַ נגיד, וואָס האָט במשך דעם קריג און אַפּילו פּאַר'ן קריג געמאַכט נישט קיין שלעכטע געשעפטען, זיך געלעבט רוהיג, זעהר רוהיג, גאַרנישט מעשה גלגות-יוד, דהיינו: מיטאָג האָט געמוזט זיין פּונקט אין דער צייט ווען דער זייגער האָט אויסגעשלאָגען די בעשטי-מען טע שעה, און נאָכ'ן מיטאָג האָט מען זיך „געמוזט“ אַביסעל „אייבערגעהן“, און שפּעטער אַביסעל „צולעהנען“ - שלאַפען אויך אין דער צייט אַלעס גע-נוי און פּונקטליך.

אַלע האָבען איהם געקענט און קיי-נער האָט איהם נישט געקענט, למשל מען האָט געזאָגט אַז ער מאַכט נישט-קשה'דיגע געשעפטען, אָבער קיינער האָט אויף קלאָר נישט געוואוסט, ווא-רום איין מדה האט ער געהאַט, ער איז געווען אַ שרעקליכער בעל סוד, דאָס הייסט נישט בלויז וואָס ער האָט אַלעס געטוהן אין דער שטיי, אָהן רעש, אָהן געפּילדער, נישט אַזוי ווי מען פּיהרט זיך היינט, נאָר יעדע זאָך איז ביי איהם געווען אַ סוד, ווען ער האָט למשל אַ פּריינד אָדער אַ בעקאַנטען דערזעהלט אַ זאָך וואָס האָט פאַר קיי-נעם נישט קיין שום בעדייטונג, האָט ער שטענדיג געזאָגט די ווערטער: דערזעהט נישט קיינעם. דאריבער האָט מען איהם גערופּען ר' מאיר בעל-סוד.

דאָס איז שוין געווען אַ טבע אַזעל-כע, אַז אַלעס איז געווען עפּ"י סוד ביי ר' מאיר'ן - אַפּילו ווען ער האָט געגעבען אַ נדבה, בעטער געזאָגט, ווען מען האָט פון איהם גענומען אויף אַ אויסגערעדט אַז קיינער זאָל נישט ווי-סען וויפּיעל ר'האַט געגעבען, אָדער צוליב עין-הרע אָדער גלאַט ווייל אַזוי איז געווען זיין טבע.

מיט צוויי יאָהר צוריק האָט מען געשמועסט אַז ר' מאיר איז געפּאַהרען קיין ארץ-ישראל. קיינער האָט נישט געוואוסט וועגען דעם, און ווען ער איז נאָך עטליכע וואָכען צוריקגעקומען און מען האָט איהם געפּרעגט אויב ס'איז אמת אַז ער איז געווען אין א"י, האָט ער געענטפּערט „אונטער דער נאָז“, אַז מען האָט נישט געקענט ווי-סען.

פאַר עטליכע חדשים האָט ער ווי-דער געמאַכט אַזאַ געהיימע ריזע קיין א"י, ווידער האָט קיינער נישט גע-וואוסט, אָבער „אזנים לפּותח“, מען האָט שוין געשמועסט אַז ר' מאיר האָט זיך געקויפט אין תּל-אביב אַ הויז, און ער האָט שוין באַלד אַ פּערטיגען פּרדס, און נאָך אַזעלכע שמועות.

אַנדערע האָבען אַפּילו געזאָגט אַז ער מאַכט זיך גרייט אינגאַנצען אָבצופּאַה-רען קיין א"י, אָבער ר' מאיר האָט געלייקענט שטיין און ביין, אדרבה פאַר זיינע פּריינד פּלעגט ער דערזעהן-ליפּאַ.

די קאַסטען פון אַ בעוואוסטזייניגער רעקלאַמע מאַכען נישט טייערער די סחורה, דער מאַסען-אומזאָן קעהרט אום און בעלוינט די אויסגאַבען אויף פּראָ-פּאַנאָנדע פון אַ גוטער אויסאַרבייטונג.

אויך אין פּוילען האָבען זיך די וויר-טינס איבערצייגט, אַז נאָר אַ בעקאַנטען מאַרקע געאַדאַרטירט די בעסטע און נישט-געאַדאַרטירט סחורה און פּערלייכ-טערט זיי דעם אייניקויף. פאַר די עט-ליכע גראַשען צום ביישפּיעל, מיט וועלכע די זייף פון אַ בעקאַנטער מאַר-קע איז טייערער-בעקומט מען פּיעל בעסערע סחורה אַלס די גוטע און נישט טייערע זייף איז בעקאַנט אין גאַנץ פּוילען די זייף מיט דער מאַרקע „קאַ-פּאַנטי מיט'ן וואַס-ברעטי“.

מאַרקען-אַרטיקלען מאַכען אין פּוילען פּאַרטיש.

די קאַסטען פון אַ בעוואוסטזייניגער רעקלאַמע מאַכען נישט טייערער די סחורה, דער מאַסען-אומזאָן קעהרט אום און בעלוינט די אויסגאַבען אויף פּראָ-פּאַנאָנדע פון אַ גוטער אויסאַרבייטונג.

אויך אין פּוילען האָבען זיך די וויר-טינס איבערצייגט, אַז נאָר אַ בעקאַנטען מאַרקע געאַדאַרטירט די בעסטע און נישט-געאַדאַרטירט סחורה און פּערלייכ-טערט זיי דעם אייניקויף. פאַר די עט-ליכע גראַשען צום ביישפּיעל, מיט וועלכע די זייף פון אַ בעקאַנטער מאַר-קע איז טייערער-בעקומט מען פּיעל בעסערע סחורה אַלס די גוטע און נישט טייערע זייף איז בעקאַנט אין גאַנץ פּוילען די זייף מיט דער מאַרקע „קאַ-פּאַנטי מיט'ן וואַס-ברעטי“.

די קאַסטען פון אַ בעוואוסטזייניגער רעקלאַמע מאַכען נישט טייערער די סחורה, דער מאַסען-אומזאָן קעהרט אום און בעלוינט די אויסגאַבען אויף פּראָ-פּאַנאָנדע פון אַ גוטער אויסאַרבייטונג.

אויך אין פּוילען האָבען זיך די וויר-טינס איבערצייגט, אַז נאָר אַ בעקאַנטען מאַרקע געאַדאַרטירט די בעסטע און נישט-געאַדאַרטירט סחורה און פּערלייכ-טערט זיי דעם אייניקויף. פאַר די עט-ליכע גראַשען צום ביישפּיעל, מיט וועלכע די זייף פון אַ בעקאַנטער מאַר-קע איז טייערער-בעקומט מען פּיעל בעסערע סחורה אַלס די גוטע און נישט טייערע זייף איז בעקאַנט אין גאַנץ פּוילען די זייף מיט דער מאַרקע „קאַ-פּאַנטי מיט'ן וואַס-ברעטי“.

די קאַסטען פון אַ בעוואוסטזייניגער רעקלאַמע מאַכען נישט טייערער די סחורה, דער מאַסען-אומזאָן קעהרט אום און בעלוינט די אויסגאַבען אויף פּראָ-פּאַנאָנדע פון אַ גוטער אויסאַרבייטונג.

אויך אין פּוילען האָבען זיך די וויר-טינס איבערצייגט, אַז נאָר אַ בעקאַנטען מאַרקע געאַדאַרטירט די בעסטע און נישט-געאַדאַרטירט סחורה און פּערלייכ-טערט זיי דעם אייניקויף. פאַר די עט-ליכע גראַשען צום ביישפּיעל, מיט וועלכע די זייף פון אַ בעקאַנטער מאַר-קע איז טייערער-בעקומט מען פּיעל בעסערע סחורה אַלס די גוטע און נישט טייערע זייף איז בעקאַנט אין גאַנץ פּוילען די זייף מיט דער מאַרקע „קאַ-פּאַנטי מיט'ן וואַס-ברעטי“.

די קאַסטען פון אַ בעוואוסטזייניגער רעקלאַמע מאַכען נישט טייערער די סחורה, דער מאַסען-אומזאָן קעהרט אום און בעלוינט די אויסגאַבען אויף פּראָ-פּאַנאָנדע פון אַ גוטער אויסאַרבייטונג.

דער עקאָנאָמישער און ווירטשאַפֿטליכער
לאַגע אין איבער הונדערט געביעטען
פון האַנדל און אינדוסטריע אין משך
פון פֿערטאָגס יאָהר.

פון דער דאָזיגער אַנאָמישער אַנאָמישער
ווירט זיך אַרױס אַז אין די דאָזיגע
אַלע געביעטען און אין יאָהר 1930 אין
פֿערטאָגס יאָהר 1929 פֿירן די יאָהר,
דער אומזאָך פון אַלעראַרט אונטער-
נעהמונגען געפֿאַלען מיט איבער 30
פֿראָצענט.

דאָס ווערט אָנגעוויזען, אַז אויך
אין דערזעלבער מאָס וועלען פֿאַלען
די גרויס פון די פֿאַרגעזענע שטיי-
ערען.

נדבות אין רעדאַקציע.
ה' מ. שוואַרצבוים 10 זל. אויפֿן נאָמען
פון פֿר"ץ פֿאַשטשאַק אויף קרן קימת
פֿאַר אָננעמען א געפונענע אבידה.

אנ'עהערן-גאַל. ריכטער-ה' שערער סע-
ניאַר.
וואַרטאַ-צ. ק. ס. 3:2
די הויפט-אַטראַקציע איז געווען אזוי
ווי שטענדיג, דער אויבענדערמאָנטער
מעטש, וואס האָט צוגעצויגען א זפּהר
גרויסען עולם צושויער.
„וואַרטאַ“ טרעט אַרױס מיט יונגע
שפּילער, אויף וועלכע מען קען לענגען
גוטע האַפנונגען.
דאס שפּילען איז געווען ברוטאַל פון
ביידע זייטען. קאַרנבראַט האָט אויף
זיין געוויסען 2 טויערען, צוליב וואָס
די וואַרטאַ האָט דעם מעטש פֿערשפּילט.
שידס-ריכטער-מאָזר, וועלכער געהער
אַגב צו די בעסטע, האָט דאסמאַל זיין
חוב נישט גוט ערפּולט. ה. ב.

**פֿערטאָגס וועגען אָבטייען דעם
אַרבייטס-מאַרק.**

צוליב דער גרויסער ארבייטס-אַ-
זיגקייט, וועלכע הערשט אין לאַנד,
געהט אין קורצען אריין אין קראפט
די פֿערטאָגס פון דעם מיניסטער-
ראַט און דעם מלכה-פרעזידענט וועגען
אַבטייען דעם ארבייטס-מאַרק.
די פֿערטאָגס זעהט פֿאַר, אַז פּדי
צו בעשעפּטיגען אין א געוויסער פּאַב-
ריק אנ'אויסלענדער מוז מען דערפּוין
האַבען א ספּעציעלע ערלייבניש פון דעם
וואַסער-אַדאַ.
די וואָס בעשעפּטיגען אויסלענדער
אין דער צייט, ווען די דאָזיגע פֿער-
אַרדנונג געהט אריין אין קראפט, קע-
נען זיי ווייטער בעשעפּטיגען אַהן ער-
לייבניש אזוי לאַנג אויף ווי לאַנג זיי
האַבען געשלאָסען קאַנטראַקטען.

**די סאָסנאָווצער האַנדלעס - קאַמער
וועגען דעם קריזיס אין פֿעדראַנגע-
נעם יאָהר.**

די האַנדלעס און אינדוסטריע - קאַ-
מער אין סאָסנאָוו האָט צוגעפּע-
שטעלט א רייע מאַטעריאַלען וועגען

פון קינאַ „סלאָנצע“

אין קינאַ „סלאָנצע“ ווערט היינט
און ווייטער דעמאָנסטרירט דער בע-
ריהמטער יאַפּאַנישער וועלט-פּילם ע. ג.
„יאַקוּכי-דראַמאַ“ (זיין גרעסטער קרוב).
דאָס איז דער ערשטער אַריגינעלער יאַ-
פּאַנישער פּילם אויסגעפּיהרט דורך בלוז
יאַפּאַנישע אַרטיסטען פון די בעסטע
כחות אין טאַקיאָ. דער פּילם האָט אי-
בעראַל אַרױסגערופען בעגייסטערונג צו-
לײַעב זיין הויכען אַרטיסטישען ווערט
און אויסגעצייכענטער רעזשי.

אין קורצען זאָל אויך דעמאָנסטרירט
ווערען דער פֿעריהמטער יודישער פּילם
„שמשון און דלילה“, אין וועלכען עס
שפּילגען זיך אַב 2 עפּאַכען: די אַלטער-
טימליכע לױטן ביבלישען מאָטיוו און
די היינטיגע. די הויפט-ראָל פּיהרט אויס
מאַריאַ קאַרדאַ.

**יעהרליכע אלגעמינע פֿערזאַמלונג
פון יוד. טורן און ספּאַרט-פֿעראַיין.**

שבת דעם 9 מאי 4 נאַכמיטאָג אין
ערשטען טערמין פֿאַר 5 אין צווייטען
טערמין, קומט פֿאַר אין אייגענעם אַ-
קאַל, די יעהרליכע אלגעמינע פֿערזאַמ-
לונג פון יודישען ספּאַרט און טורן-
פֿעראַיין מיט א געהעריגען טאַג - אַר-
דנונג.

**פון דער היגער האַנדווערקער-
באַנק.**

די פֿערוואַלטונג פון דער האַנדווער-
קער-באַנק אין טשענסטאָו אלעע 12
מעלדעט, אַז בעת דער פֿעצטער צי-
הונג האָבען פֿאַלגענדע בעזיצער פון
פֿערעמירטע אַבשאַפֿ-ביכלעך זוכה בגורל
געווען.

פון ספּאַרט.

די אַסכּלה איז אַרױסגעטרעטען מיט
עטליכע רעזערוו-שפּילער, דאָגעגען די
וויקטאָריאַ, וועלכע האָט געזאַלט אַרױס-
שטעלען די 2 טע מאַנשאַפֿט האָט גע-
האַט עטליכע שפּילער פון דער 1-טער
מאַנשאַפֿט.

פון ספּאַרט.

דאס שפּילען איז געווען אויף אַ
נידריגער מדרגה. אַסכּלה האָט געפּיהרט
אין דער ערשטער העלפט 1:3 אָבער
צוליב דער מידקייט פון די שפּילער
האַבען זיי געמוזט קאַפיטולירען.
ריכטער-האַרְאָוויטש.

פון ספּאַרט.

פּליסקאַוויצאַ-טשענסטאָבאָקאַ 5:1
אַ זעהר שעהן שפּילען פון ביידע
זייטען. אויך דאסמאַל האָט פּליסקאַוויצאַ
געקענט געווינען דעם מעטש, ווייל די
לעצטע 15 מינוט געהערען צו איהר
נאָר צוליב דער נישט דיספּאָנירונג פון
די שישער געלונגט זיי קוים צו שיטען

פון יודישען טעאטער.

היינט פרייטאג און מאָרגען שבת
וועט אין קאַמעראַל-זאָל גאַסטראָלירען
די בעוואוסטע טרופע פון בעקאנטען
אַרטיסט 5. ביאַלקאַוויטש מיט זיין אויס-
געקליבענעם ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבּל:
זאַסלאָווסקאַ, געטליכערמאַן, דאַרא רוי-
בין, חנה ביאַלקאַוויטש אין דער שפּין.
די טרופע האָט געפונען אנערקענונג
און סימפּאַטיע אומעטום וואו זיי האָבען
גאַסטראָלירט,
ביי אונז וועט די טרופע געבען דריי
פאַרשטעלונגען.

היינט פרייטאג דעם 1 מאי פונקטל.
9 אָווענד ווערט געגעבען די אַקטועלע
פיעסע „פון ווייטען סיביר“, וואָס איז
געשפּילט געווארען מיטן גרעסטען ער-
פּאַלג אין וואַרשאַווער פּאַלקס-טעאטער
איבער 3 חדשים נאַכאַנאַנד.

מאַרגען שבת 4 נאַכמיטאָג ווערט
געגעבען „אַ האַרץ וואָס בענקט“, א
פיעסע אין דריי אַקטען, וואָס איז גע-
שפּילט געווארען א גאַנצען סעזאָן אין
קאַמינסקי'ס טעאטער.
שבת אָווענד ווערט געגעבען „דער
אַגענאַרטער מאַן“, לעבענס-פיעסע אין
דריי אַקטען, געשפּילט געווארען אַ
גאַנצען סעזאָן אין קאַמינסקי'ס טעאטער.
די דאָזיגע גאַסטראָלירען וועלען גע-
וויס בעזוכט ווערען פון אַלע ליב-האַ-
בער פון יודישען טעאטער.

**פון דער היגער האַנדווערקער-
באַנק.**

די פֿערוואַלטונג פון דער האַנדווער-
קער-באַנק אין טשענסטאָו אלעע 12
מעלדעט, אַז בעת דער פֿעצטער צי-
הונג האָבען פֿאַלגענדע בעזיצער פון
פֿערעמירטע אַבשאַפֿ-ביכלעך זוכה בגורל
געווען.

פון ספּאַרט.

די אַסכּלה איז אַרױסגעטרעטען מיט
עטליכע רעזערוו-שפּילער, דאָגעגען די
וויקטאָריאַ, וועלכע האָט געזאַלט אַרױס-
שטעלען די 2 טע מאַנשאַפֿט האָט גע-
האַט עטליכע שפּילער פון דער 1-טער
מאַנשאַפֿט.

פון ספּאַרט.

דאס שפּילען איז געווען אויף אַ
נידריגער מדרגה. אַסכּלה האָט געפּיהרט
אין דער ערשטער העלפט 1:3 אָבער
צוליב דער מידקייט פון די שפּילער
האַבען זיי געמוזט קאַפיטולירען.
ריכטער-האַרְאָוויטש.

פון ספּאַרט.

פּליסקאַוויצאַ-טשענסטאָבאָקאַ 5:1
אַ זעהר שעהן שפּילען פון ביידע
זייטען. אויך דאסמאַל האָט פּליסקאַוויצאַ
געקענט געווינען דעם מעטש, ווייל די
לעצטע 15 מינוט געהערען צו איהר
נאָר צוליב דער נישט דיספּאָנירונג פון
די שישער געלונגט זיי קוים צו שיטען

האַרטעקייגישע פֿערשטאַפּונג, געדערס
קאַטאַר, בעשווערונג, מאָגען-פֿערשטאַפּונג, אלגעמיין
קראַנקהייטס-געפּיהל, ווערען בעזייטיגט אַפט דורך
זעם געברויך אינדערפּריה און אין אַזענד דאָס
אַטריליכע ביטער-האַטער Franciszka Józefa
דערע הייזער.

**נייע פֿאַרשיפּטען וועגען בעלייכ-
טען די טויערען און שטיגען אין
די הייזער.**

אין דער נאָהנטער צייט וועט זיך
בעווייזען א נייע פֿעראַרדנונג וועגען
דעם אינערליכען בעלייכטען די הייזער
און הויפטזעכליך וועגען בעלייכטען מיט
עלעקטריש בעלייכטונג די טויערען, פּאַ-
דערהייזער און שטיגען אין די בעזונ-
דערע הייזער.
לויט דער דאָזיגער פֿעראַרדנונג דאַר-
פען אַלע אַרױנגעגאַנג און אדורכגענג פון
די הייזער ווערען בעלייכטען פון זונען
אונטערגאַנג ביז צום פֿערמאַכען די
טויערען.

אין די טויערען דאַרף אַנ'עלעקטריש
לעמפעל אין דער גרויס פון 25 ליכט,
ווערען אוועקגעהאַנגען אינמיטען טויער.
אויב די ליכטע פון די אַקאַטאַרען,
וואָס געפונט זיך אין טויער, איז דאָך
פון דער דאָזיגער לאַמפּ נישט ווי גע-
העריג בעלייכטען, מוז איבער דער
ליכטע אוועקגעהאַנגען ווערען א ספע-
ציעלע לעמפעל פון 10 ליכט.

די נייע פֿאַרשיפּטען זעהען אויך
פֿאַר, אַז דין קאַרדאַרען, וועלכע פּיה-
רען צום איינגאַנג פון פֿערשידענע אַ-
קאַטאַרען מוזען אויך זיין ווי געהעריג
בעלייכטען.
ווייטער ווערט געזאָגט אַז אויף יע-
דען שטאַק אין הויז מוז זיך געפונען
אַנ'עלעקטריש לעמפעל פון 25 ליכט.
די דאָזיגע פֿאַרשיפּטען וועלען מחויב
זיין אויסצופֿירען די הויז-אייגענטומער
און די הויז-סטרושעס, אויף וועלכע
עס איז פֿאַרזעעהען א שטאַק פון
500 זל. אָדער 14 טעג אַרעסט.

20 קילאָמעטער צופּונט?

אַ קלייניגקייט! אויב מען האָט אויף
די שיק די גומע-אַבזאַסען פֿערטאַן
יעדער טריט אויף די גומע-אַבזאַ-
סען פֿערטאַן איז אַנאַמט פֿערגני-
גען, חוץ דעם וועגען
זיי דריי מאָל פעס-
טער פון לעדערנע
אַבזאַסען.
באַמט ס'איז נישטאַ
קײן שום בעסערס,
ווי די אַבזאַסען
פֿערטאַן. כ'בעט
אין מאָל צו פֿאַ-
בירען!

דער יונגער פון גאַטס גאַר.

דעם אַמח'ן גייסטיגען גענוס האָבען
געהאַט די מעלדענען פון יודישער
נגינה אין טשענסטאָבאָוו הערענדיג דעם
בעוואוסטען פֿענאַמענאַלען זינגער און
העלדען טענאָר ה' מ. קוסעוויצקי.
ה' קוסעוויצקי איז ווירקליך דער
געבענטער טאַלענט און הערליכער
זינגער, וואָס איז אַ זעלטענער יקר
המציאות.
זיין דאווענען אין דער סינאַגאָגע
האַט בעזיפּערט די צוהערער, ווי אויך
דער קאַנצערט וואָס ער האָט געגעבען
מיטוואַך אין קינאַ „סלאָנצע“ איז גע-
ווען פֿראַכטפּוּל און האָט איבערגעשטי-
גען אַלע ערוואַרטונגען.

**ה' קוסעוויצקי איז נישט בלויז דער
געניאלער חזן, נאָר איז אויך דער
מייסטער פון אָפּערע עזאַנג.**

זעהר גוט האָט אַקאַמפּאַנירט דער
בעקאַנטער טשענסטאָבאָווער דיריגענט
און מוזיקער ה' י. זאַקס.

**דער ערשטער וואַהל-מיטינג פון
די האַנדווערקער.**

מאַרגען שבת 11 פּריה קומט פֿאַר
אין נייעם אַקאַל פון האַנדווערקער-
פֿערבאַנד אלעע 12, דער ערשטער מי-
טינג געווינדעט די וואַהלען צו דער
יודישער קהלה.

ציום זימער = סעזאָן
אַ גרויסער אויסוואַהל פון דאַמען, מענער און קינדער-שיך
שינסטע פּאַסאַנען
איז צו בעקומען צו מעסיגע פּרײַזען
אין ערשטקלאַסיגען שוץ - געשעפט
„ווענוס“, 2 אלעע 29.

היינט
אונגעווענהליכער, מעכטיגער, גיגאַנטישער פּילם, געשטיצט אויף אַ ריכטיגער פּאַסירונג.
דראַמאַ פון מענ-
שען, געוואַרפּענע
אין אונטערליכ-
קייט, רעזשי פון
געניאַלען
דופאַן.
מענשען-קאַטאַסטראַפּע אויפֿן ברויזענדען ים. ברויזענדיג קאַטאַקליזם פֿערניכטענדער 2000
מענשען. טראַגישער סוף פון אַ חוּפּה-רייזע. העלדישקייט פּאַן אַ פּרוי. די גרויל פון טויט.
גרעסטע קאַטאַסטראַפּע אין דער וועלט-געשיכטע. דאַם לֶקסוס לעבען אויף אַ יאַכט-שיף.
אויף דער סענע: האַלאָ! ראַדיאָ! ביז אַנטײל פון די ליבלינגען פון פּאַפּיקאָס, שטאַרק-אויסגענומענע
סט. באַלצעראַקובנאַ, כרוזאַנאַווסקי, דאַל, באַלעט
סקעטשען, מאַנאַלאָגען, טענען, הומאָר.

קינאַ
CASINO.
די פּרײַזען זענען
ערנדיריגט
אַלע פּלענער ביזן אַהרוב פון
ערשטען סעאַסן 1 זל. די אַרייגע
סעאַסען ערשטער פּלאַן 1 זל.
צווייטער פּלאַן און באַקאַן 1.20
און דריטער פּלאַן 1.50

„NOWOŚCI“ ביידע קלאַנג-טעאַטערען „ODEON“
דעמאָנסטרירען גלייכצייטיג
דאס נייע מעכטיגסטע פּוילישע קלאַנג-קונסטווערק, מאָנומענטאַלע דראַמאַ אין 14 אַקטען לויט זשעראַמסקי'ס
WIA TR OD MORZA
אין הויפט-
ראַלען:
יּוּנאַשאַ-טעמפּאַווסקי, מאַליצקאַ, בראַדזיש, באַדאַ
פֿאַר יונגען ערלייבט.
שילער - בילעטען נאָר 1 זל.
נישט אַכטענדיג אויף די קאַטאַלע קאַסטען פון בילד זענען די פּרײַזען אין ביידע קינאַ'ס נישט געהעכערט.
פּאַרטער-קרעסלע 1.30 - אויפֿן ערשטען סעאַנס קרעסלע פֿאַר אלע 1 זל.

YAKICHI - DR WAL
אין די הויפט-ראַלען:
יאַקיכּי איוואַטאַ, קינאַ טאַנאַקאַ.
אויף דער סענע: רעוויקעטע אוי 8 בילדער
מאַריאַ אַלעקסאַנדריסקאַ, זולאַ אַלעסלאָווסקאַ, עקסצענטרישער סטאַקאָומקי-דויעט

דער היגער האַנדווערקער-פֿערבאַנד
האַט געטוישט זיין אַקאַל פון אלעע
40 אויף אַ פּרעכטיגען אַקאַל אין
צענטר שטאַדט אין דער 1-טער אלעע 12.
שױן פון היינט אָן איז דער סעקרע-
טאַריאַס ווי אויך דער גרויסער זאָל טע-
טיג אין נייעם אַקאַל.

פון קרן „תל-חי“

שבת דעם 2 מאי 4 נאַכמיטאָג קומט
פֿאַר אין אַקאַל פון דער צווייטטישער
אַרגאַניזאַציע פּילסודסקי 13, אַ רעפּע-
ראַט פון בעוואוסטען געוועלשאַפֿטליכען
עסקן דר. י. געלפּאַרב (וואַרשאַ) א.
ד. ט. „דריי מאָמענטען אין אויפבו-
פֿראַצעס פון אַרץ-ישׂראַל“.
פּיערונגען פון 3-טען מאי אין די
יודישע שוהלען.
דעם קינפּטיגען זונטאָג לכּבוד דעם
3-טען מאי, וועלען פֿאַרקומען פּיערלי-
כע תּפּלות אין די היגע שוהלען.
אין דער נייער שוהל 10 אזיגער
פּריה און אין דער שטאַדט-שוהל האַלב
עלף פּאַרמיטאַג.